

SUOMEN EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNTA

HELSINGISSA.

syys. kuun 29. p:nä 1921.

No. 5

Lite n:o 47

Pankkivaltuusmiehille.

Saatuaan tehtäväksi antaa Valtiovarainvaliokunnalle lausuntonsa Hallituksen esityksestä n° 22 tulo- ja menoarviosta vuodelle 1922, mikäli koskee Suomen Pankin voittovarojen käyttämistä tulo- ja menoarvion järjestelyyn, pyytää Pankkivaliokunta täten kunnioittaen Pankkivaltuusmiehiä antamaan Valiokunnalle lausuntonsa sekä siitä, missä määrin tätä nykyä yleensä on mahdollista käyttää Suomen Pankin voittovaroja muihin tarkoituksiin kuin Pankin oman aseman parantamiseen, että myöskin siitä, voidaanko jo nyt laskea Pankin vuosivoiton muodostuvan niin suureksi, että se tekisi mahdolliseksi Hallituksen esityksessä mainitun 41 milj. markan käyttämisen valtion menoihin.

Pankkivaliokunnan puolesta:

Wäinö Selander

K. A. Protherus

4
SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

V. 1918 lisääntyi Suomen Pankin liikkeessä olevain vekselien määrä 392 miljoonalla markalla osittain kapinan ja sen kukistamisen aiheuttamien menojen vuoksi, osittain valtion menoja sen jälkeen suoritettaessa, valtio kun ei yksityispankeilta eikä yleisöltä saanut siihen riittävästi lainavaroja eikä myöskään ollut ehtinyt järjestää tulotahouttaan kohonnutta hintatasoa ja maamme itsenäisen aseman, erityisesti sotalaitoksen vaatimia lisääntyneitä menoja vastaavaksi.

Vaikka valtio vielä v. 1919 lisäsi lainanottoaan Suomen Pankista 98 milj. markalla ja liiketoiminta samaan aikaan täytti maailmansodan aikana tyhjentyneet kauppa- ja raaka-ainevarastot sekä saattoi lamautuneen tuotannon uudelleen elpymään, väheni Suomen Pankin setelistö 32 milj. markalla. Tämän teki mahdolliseksi hintatason osittainen alentuminen.

Mutta v. 1920, jolloin valtion velka Suomen Pankille lisääntyi vain 8 miljoonalla markalla, kasvoi liikkeessä olevien setelien määrä 217 miljoonalla markalla ja v. 1921 syyskuun 30 p:ään asti edelleen 75 milj. markalla tai verraten samaan päivään v. 1920 114 milj. markalla.

Välttämättömät valtiotarkoitukset eivät siten enää kahtena viime vuotena ole vaatineet Pankkia lisäämään setelistöään, vaan on sen, paitsi ehkä jossain määrin vilkastunut tuotanto, aiheuttanut kohoava hintataso. Mutta jos Pankki hintatason kohotessa luotonantoon laajentamalla lisää setelistöään suuremmassa määrässä kuin rahaksi pian muutettava tavaramäärä kasvaa, antaa Pankki kannatuksensa hintatason nousulle ylläpitämällä ostokykyä, jota kasvava tuotanto ei ole vastaamassa, ja edistää siten rahajärjestelmämme yhä jatkuvaa heikkenemistä, sen sijaan, että sen tehtävänä on ^u ~~vaan~~ ~~olla~~ raha-asiaiden pitäminen vakavalla

ja turvallisella kannalla.”

Yhtenä syynä setelistön huolestuttavaan kasvamiseen tänä vuonna on tosin ollut puutavaran viennin viivästyminen maailman markkinain lamaan^utumisen vuoksi, mutta ilmeisesti kysyy myös kulutustavarain tuonti, joka viime vuoden ^{verraten} ja viennin antamiin varoihin ^{nähteen on liian suuri} verraten on huomattavasti kasvanut, melkoisesti pankkiluottoa lisäten yksityispankkien lainanottoa Suomen Pankilta ja siten setelistöä. ~~Erin~~ Huomattavia luottoja on ilmeisesti myös sidottuna arvopapereita vastaan ja yrityksiin, jotka vain nykyisen hinnannousun varassa saattavat pysyä pystyssä, mutta sen muuttuessa hinnan laskuksi tulevat osoittautumaan kannattamattomiksi.

Kun hinnannousun ja setelistön kasvamisen ehkäiseminen on välttämättömänä edellytyksenä terveiden taloudellisten olojen saavuttamiseen, ovat Pankkivaltuusmiehet katso-neet asiakseen ottaa edellä kosketellut epäkohdat Johtokun-nan kanssa neuvoteltaviksi ja on silloin saanut Johtokun-nalta esityksen niistä toimenpiteistä, joilla Johtokunta jo vuoden ajan on yrittänyt vaikuttaa yksityispankkeihin, jotta nämä supistaisivat luotonantoon kulutustavarain tuon-tia varten arvopapereita vastaan ja yleensä kansantaloudel-lisesti vähemmän välttämättömiin tarkoituksiin. Kun nämä toimenpiteet kuitenkin, samaan aikaan kuin yksityispankit vain Suomen Pankin niille antaman, setelistöä lisäävän luoton varassa saattavat toimia, eivät näy johtaneen sanot-taviin tuloksiin, katsovat Pankkivaltuusmiehet, viitaten vii-me elokuun p:nä tapahtuneeseen neuvotteluun, välttämättö-mäksi, että Johtokunta suuremmassa määrin kuin rediskont-tausten seuraaminen tekee mahdolliseksi ottaa perehtyäkseen niiden yksityispankkien luotonantoon, jotka käyttävät Suomen Pankin varoja, valvoakseen että nekin puolestaan, kunnes o-lot paranevat, tekevät voitavansa luoton antonsa rajoitta-

miseksi maan taloudellista tilaa vastaavassa määrässä erityisesti mitä tulee edellä kosketeltuun, maan talouselä-
mälle hedelmättömään tai ainakin nykyisin vältettävään toimintaan.

Helsingissä, lokak. 7 p. 1921.